

— Στην Ιαπωνία —
Ανατέλλει και το άστρο του φεμινισμού

Ας ανάγει στη θεά του Ήλιου την καταγωγή του ο αυτοκράτορας Χιροχίτο, η εποχή του φεμινιστικού κινήματος στην Ιαπωνία ανέτειλε πολύ πρόσφατα. Η Χώρα του Ανατέλλοντος Ηλίου είναι η μόνη από τις μεγάλες βιομηχανικές χώρες, όπου η πατριαρχία είναι ακόμη θεσμός ιερός. Σήμερα, ωστόσο, πάνω από το 1/3 των εργαζομένων είναι γυναίκες και σχεδόν οι μισές νέες με πτυχίο ανωτάτης σχολής.

Με ένα νομοσχέδιο που πέρασε φέτος η Δίαιτα (Βουλή), πολλές από τις διατάξεις που... κατοχυρώνουν τις δυσμενείς για τις γυναίκες διακρίσεις στη δουλειά, καταργήθηκαν. Ένας από τους λόγους που έστω και αργά βελτιώνεται η θέση της γυναίκας, είναι η οικονομική και τεχνολογική πρόοδος, που επιβάλλει την αλλαγή του παραδοσιακού ρόλου της στην παραγωγή και την κοινωνία. Ο μέσος όρος ζωής της γυναίκας στην Ιαπωνία έχει υπερβεί τα 80 χρόνια και είναι ο υψηλότερος στον κόσμο. Το ότι πολλά ζευγάρια αποφεύγουν να κάνουν περισσότερα από δύο παιδιά, καθώς επίσης η αφθονία των οικιακών συσκευών, είχε σαν αποτέλεσμα το δραστικό περιορισμό του χρόνου που οι Γιαπωνέζες αφιερώνουν στο νοικοκυριό και την ανατροφή των βλασταριών τους. Σήμερα πια, άλλωστε, ούτε το 20% των ζευγαριών δεν μένουν μαζί με τους ηλικιωμένους γονείς του άντρα ή της γυναίκας.

«Άλλοτε, η γυναίκα έκανε οπωσδήποτε τουλάχιστον τέσσερα παιδιά», λέει η Νομπούκο Τακάσι που είναι η πρώτη γυναίκα πρεσβευτής και με το αξίωμα αυτό υπηρέτησε στην Κοπεγχάγη από το 1980 ως το 1983. Και προσθέτει: «Τώρα η Γιαπωνέζα προσπαθεί να βρει πώς θα απασχοληθεί στον ελεύθερο χρόνο της».

Γι' αυτό ακριβώς οι περιπτώσεις γυναικών με αξιόλογη σταδιοδρομία και μεγάλο μισθό σπανίζουν. Μολαταύτα, υπάρχουν 120.000 Γιαπωνέζες που κατέχουν διευθυντικές θέσεις και είναι τριπλάσιες από όσες ήταν το 1970.

«Ο παλαιών αρχών Γιαπωνέζος επιχειρηματίας πιστεύει ότι δεν πρέπει ν' αλλάξει ένα σύστημα που έκανε την Ιαπωνία μεγάλη και τρανή», σημειώνει η Ισικό Ισιχάρα που διευθύνει τα πολυκαταστήματα Τακασιμάγια. «Αλλά», συμπληρώνει η ίδια, «είναι γεγονός ότι σήμερα δεν μπορεί κανείς να μη λογαριάζει τις γυναίκες».

Η διευθύντρια και η πρεσβευτής, όμως, δεν είναι παρά δύο από τις ελάχιστες εξαιρέσεις. Οι εργαζόμενες στην Ιαπωνία, κατά κανόνα, αμείβονται με το 52% της αμοιβή των αντρών για την ίδια εργασία. Πολλές μεσόκοπες απασχολούνται μερικά σαν ταμίες ή σε καμία βιοτεχνία.

Ο νέος νόμος που θα ισχύσει από τον Απρίλιο του 1986, καταργεί παλαιότερες διατάξεις που όριζαν, π.χ. ότι οι γυναίκες απαγορεύεται να εργάζονται μετά τις δέκα το βράδυ ή να κάνουν πάνω από 6 ωρών υπερωρίες.

Επειδή όμως με τις νέες διατάξεις διευκολύνεται η εκμετάλλευση των γυναικών στην πράξη (νυχτερινή και υπερωριακή απασχόληση), πολλές γυναικείες οργανώσεις είχαν ζητήσει από τη βουλευτή Ταμάκο Νακανίσι — που είναι μία από τις 27 γυναίκες επί συνόλου 759 μελών της Εθνικής Αντιπροσωπείας — να καταψηφι-

σει το νομοσχέδιο.

«Οι περισσότερες εξακολουθούν να προτιμούν προστασία αντί ισότητα», παρατηρεί η βουλευτής.

Η τηλεόραση και ο Τύπος, βέβαια, προβάλλουν την εικόνα μιας δυναμικής, γοητευτικής και απελευθερωμένης γυναίκας. Και κατά τη Μαρίκο Φουτζιβάρα, στην οποία οφείλεται μια μελέτη για τη θέση της γυναίκας, «οι νέες Γιαπωνέζες σήμερα θέλουν μια καλή δουλειά, έναν καλό γάμο και παιδιά. Όλα μαζί».

Στην πραγματικότητα, πάντως, λίγες είναι εκείνες που θυσιάζουν την οικογενειακή θαλπωρή για τη σταδιοδρομία.

Εκτός των άλλων, πρέπει να κατανικήσουν και την αντίδραση συζύγων, πεθερικών και γονέων.

(Αναδημοσίευση από το περιοδικό ENA)